

5

DIENST MARKT EN NETTEN

Voor de energiesector (elektriciteit en gas) hebben de opdrachten van de dienst Markt en Netten van BRUGEL in 2020 opnieuw drie krachtlijnen gevolgd: de technische omkadering van het elektriciteits- en gasnet, het toezicht op de leveringsmarkt van elektriciteit en gas en de implementatie van de flexibiliteitsmarkt. Voor de gewestelijke watersector heeft de dienst Markt en Netten een bijdrage geleverd aan verschillende opdrachten om de werking van de sector op te volgen.

GAS- EN ELEKTRICITEITSSECTOR

OPVOLGING VAN HET TECHNISCHE BEHEER VAN DE NETTEN

Om het technische beheer van het elektriciteits- en gasnet op te volgen, zorgt BRUGEL voor de implementatie van niet-discriminerende, betrouwbare en performante netten.

Energietransitie

De energietransitie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) wordt omkaderd door het Energie-Klimaatplan van het BHG. Dit gewestelijk plan is in overeenstemming met de Europese richtlijnen en streeft ambitieuze doelstellingen na zowel tegen 2030 als tegen 2050. *'Om deze energietransitie in goede banen te leiden, heeft BRUGEL bepaald welke wettelijke, reglementaire en regelgevende hervormingen op het niveau van het beheer van de netten en de werking van de markt moeten worden doorgevoerd'*, zegt Farid Fodil-Pacha, verantwoordelijke van de dienst Markt en Netten.

In dat verband onderzocht de regulator of de door het Gewest aanbevolen maatregelen ter bevordering van deze transitie kunnen worden geïntegreerd: optimalisering van

de gedecentraliseerde productie van hernieuwbare energie, elektrificatie van verwarmingstoestellen, ontwikkeling van elektrische voertuigen en alternatieve brandstoffen, enz. *'Om de voorstellen van BRUGEL te objectiveren, hebben we adviezen en studies voorgesteld over onder meer de slimme meters, de elektrische voertuigen, de hervormingen van de elektriciteitsordonnantie, de beslissingen over de technische reglementering'*, benadrukt hij ook nog. *'Al deze initiatieven dragen bij aan de ondersteuning van de oplossingen die in het Energie-Klimaatplan worden aanbevolen.'*

Verbonden meters

In 2019 startte BRUGEL met een uitgebreide studie om de economische, ecologische en sociale mogelijkheden voor de inzet van de verbonden meters, die gewoonlijk 'slimme meters' worden genoemd, te onderzoeken. In 2020 kwamen uit de resultaten van deze studie drie grote conclusies naar voren.

'De analyse van de resultaten van deze studie toonde aan dat zonder een aanpassing van het opt-intoestemmingsstelsel (dat uitgaat van de voorafgaande toestemming van de klant) alle bestudeerde modellen economisch ineffectief zouden zijn', zegt Farid Fodil-Pacha. *'Uit de conclusies van de studie bleek ook dat, om het succes van de uitrol van de slimme meters te*

Farid Fodil Pacha

Verantwoordelijke voor de technische dienst Markt en Netten bij BRUGEL

Bekijk het video-interview met Farid Fodil Pacha.

garanderen, andere niches zouden moeten worden uitgebreid, zoals die van de energiegemeenschappen bijvoorbeeld. Bovendien zou ook de geografische inzet moeten worden bevorderd en het opt-outsysteem worden gegeneraliseerd (waardoor de klant de verbinding met zijn meter kan weigeren). Tot slot zou ook het wettelijke, reglementaire en regelgevende kader moeten worden aangepast om de geoptimaliseerde inzet van de meters en de uitvoering van ondersteunende maatregelen voor de Brusselse consumenten, in het bijzonder de meest kwetsbaren, te laten slagen.'

Om de burgers en de belanghebbenden te informeren over de resultaten van de openbare raadpleging die begin 2020 werd gehouden, maar ook om de studie voor te stellen en antwoorden te geven op de geuite bezorgdheid, werd aan het einde van het jaar een webinar georganiseerd. De 72 deelnemers kregen daar de kans om hun mening te geven en van gedachten te wisselen met enkele vakdeskundigen. BRUGEL maakte dan weer van deze gelegenheid gebruik om zijn definitieve standpunt over het thema toe te lichten.

IMPACT VAN DE COVID-19-CRISIS

In maart en april 2020 heeft de netbeheerder (DNB) enkele activiteiten bij de klanten opgeschort, zoals de aansluiting, meteropeningen en -sluitingen, de opname van de meterstanden. 'Hierdoor heeft de markt ook vertraging opgelopen bij de installatie van de A+/A- meters bij de prosumenten', legt Farid Fodil-Pacha uit. De DNB heeft ook een nieuw protocol ingevoerd voor tussentijdse afspraken bij klanten. 'SIBELGA en ELIA hebben onder meer specifieke procedures ingevoerd om het werk in gedegradeerde modus (quarantaine, interventies in gevoelige gebieden, enz.) van het personeel te beheren.' De werken op het terrein werden vanaf 11 mei 2020 hervat.

Ontwikkeling van elektrische voertuigen

De ontwikkeling van elektrische voertuigen is al enkele jaren een van de energie-uitdagingen waaraan de hoofdstad het hoofd probeert te bieden.

'Voor de aansluiting van de elektrische voertuigen moet een onderscheid worden gemaakt tussen de voor het publiek toegankelijke oplaadpalen en de privé-oplaadstations thuis', benadrukt Farid Fodil-Pacha. 'In beide gevallen hebben de twee uitdagingen die moeten worden aangepakt betrekking op hun integratie in het distributienet en de maatregelen die

moeten worden genomen om een gezonde concurrentie te garanderen tussen alle spelers die verantwoordelijk zijn voor de diensten die verband houden met deze oplaadpalen.'

Voor de privé-oplaadstations heeft BRUGEL - in overleg met SIBELGA - gewerkt aan oplossingen die het mogelijk maken om een beroep te doen op een specifieke leverancier voor de oplaadpaal (onafhankelijk van de leverancier van het andere elektriciteitsverbruik). Deze maatregel die in het Europese recht is opgenomen, zou onder meer kunnen worden gegarandeerd door het gebruik van een aangesloten meter met meerdere registers of van een specifiek circuit. Voor het beheer van de capaciteit in de appartementsgebouwen met garages (in het geval dat alle parkeerplaatsen zijn uitgerust met oplaadpalen), moet worden voorzien in een systeem om de aansluitingscapaciteit tussen alle gebruiksdoeleinden te delen. Momenteel laat het ontwerp van de dimensionering van de aansluitingen niet toe dat al deze oplaadpunten tegelijk kunnen worden gebruikt. In 2020 stelde SIBELGA de invoering van een specifiek tarief, de 'forfaitaire bijdrage per kVA', voor om de bijkomende capaciteitsaanvragen te rationaliseren. BRUGEL heeft opmerkingen gemaakt die rekening houden met de zorgen die de betrokken actoren hebben geuit tijdens een openbare raadpleging die in dat verband werd georganiseerd. Er zou door SIBELGA een nieuwe versie van deze maatregel moeten worden ingevoerd om ter goedkeuring aan BRUGEL voor te leggen.

'Voor de voor het publiek toegankelijke oplaadpalen op de weg of op parkings van grootwarenhuizen heeft de ervaring van de huidige concessie tussen het Brusselse Gewest en een private operator aangetoond dat een gebrekkige kennis van de netstructuur (in het bijzonder de niet-lokalisatie van 230V-zones en 400V-zones) de uitrol van oplaadpunten in het gedrang kan brengen en aanleiding kan geven tot hoge bijkomende verbindingskosten. Uit deze ervaring is ook gebleken dat het

van essentieel belang was om over te gaan tot een hervorming van de te omslachtige administratieve procedures die moeten worden gevolgd van de keuze van de locatie tot de daadwerkelijke installatie van de oplaadpalen', verduidelijkt Farid Fodil-Pacha.

Daarnaast heeft het nieuwe Europese kader de regulator nieuwe opdrachten gegeven voor het organiseren van de offerteaanvragen in verband met de installatie van deze oplaadpalen (bestek en richtlijnen). Om relevante antwoorden over deze onderwerpen te krijgen, is BRUGEL een studie over dit thema gestart.

'Rekening houdend met deze overwegingen heeft BRUGEL aangeraden om een coördinatietaskforce op te richten om een geïntegreerde gewestelijke visie te bepalen', zegt Farid Fodil-Pacha. 'De werkzaamheden die in het kader van deze taskforce zijn uitgevoerd, hebben geresulteerd in de opstelling van een rapport dat in juli 2020 door de Regering werd goedgekeurd. In deze visie is vastgelegd dat er tegen 2035 ongeveer 11.000 oplaadstations zullen worden geïnstalleerd. Op basis van de ervaringsfeedback van de eerste concessie die de Regering eind 2018 aan een privé-operator heeft verleend, raadt de taskforce ook aan om de goedgekeurde methodologie voor de toewijzing van de concessie te reorganiseren. Tot slot geeft ze SIBELGA de opdracht om de offerteaanvragen per perceel te organiseren voor de installatie van de oplaadstations door privéactoren. Het is aan BRUGEL om de voorwaarden van deze offerteaanvragen al dan niet goed te keuren.'

De evolutie van het technische reglement

In 2020 heeft SIBELGA voorgesteld om het technische reglement aan te passen. Het belangrijkste voorstel van dit project had betrekking op de forfaitaire bijdrage per kVA dat tot doel heeft om, via de tarieven, de aanvullende

capaciteitsaanvragen te regelen in het geval van een aansluiting van elektrische voertuigen in gebouwen met garages. Na de reacties van de actoren tijdens de openbare raadpleging heeft BRUGEL gevraagd om bepaalde elementen te herzien.

Aan de kant van SYNERGRID (federatie van de netbeheerders elektriciteit en aardgas in België) werd in bepaalde voorschriften die voornamelijk verband houden met de flexibiliteit, voorgesteld om te voorzien in een nieuw contractmodel tussen de DNB en de FSP (leverancier van flexibiliteitsdiensten) waarin alle producten zijn samengebracht.

Investeringsplan

Eind 2020 heeft BRUGEL aan de Regering zijn adviezen overgemaakt over de ontwerp investeringsplannen (OIP) van SIBELGA voor elektriciteit en gas (periode 2021-2025) en ELIA (periode 2021-2031). Net als in het vorige boekjaar heeft BRUGEL een raadpleging over de OIP gehouden.

Om de marktpelers en het maatschappelijke middenveld aan te moedigen om deel te nemen aan deze raadpleging, heeft BRUGEL aan SIBELGA en ELIA gevraagd om een begrijpelijke en vereenvoudigde begeleidingsnota voor de OIP op te stellen. 'In dat verband hebben wij ook een presentatie van de OIP georganiseerd in de vorm van een webinar vanwege de uitzonderlijke gezondheidssituatie', zegt Farid Fodil-Pacha. 'Verschillende actoren hebben hun interesse getoond door deel te nemen aan het webinar en door allerlei opmerkingen te maken, voornamelijk over het OIP elektriciteit van SIBELGA.'

De thema's die bij de deelnemers de meeste reacties losmaakten, hadden voornamelijk betrekking op de installatie van verbonden meters, de capaciteit van het net om elektrische voertuigen op te laden en de legitimiteit van SIBELGA om te investeren in productie-installaties (bijvoorbeeld van het type warmtekrachtkoppeling).

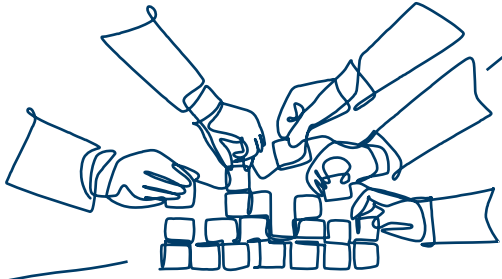
Bevoorradingzekerheid en -kwaliteit van de netten in 2020

Ook al zijn de gegevens voor 2020 bij het ter perse gaan nog niet beschikbaar, toch kan worden gesteld dat de bevoorradingkwaliteit voor de gebruikers van het elektriciteits- en gasnet over een periode van 10 jaar aanzienlijk is verbeterd. Uit de analyse van de investeringsplannen van SIBELGA blijkt dat de elektriciteits- en gasnetten voldoende groot zijn om aan de energievraag op korte termijn te voldoen.

Gasnet

'De bevoorradingkwaliteit en -zekerheid op het gasnet volstaan', zegt Farid Fodil-Pacha. 'Vooral omdat de omzetting van het arme gas in rijk gas een extra capaciteitswinst van 11% oplevert. In 2020 is de eerste van de drie fasen van het project voor de overgang van arm gas naar rijk gas (dat over drie jaar is gespreid) van start gegaan. Voor dit eerste jaar werden in september ongeveer 50.000 gasgebruikers omgeschakeld in de gemeenten Sint-Jans-Molenbeek, Koekelberg en Sint-Agatha-Berchem.'

In haar adviezen, heeft BRUGEL enkele aanbevelingen gedaan. Deze laatste volgen op de vaststelling dat het aantal steunpremies (voor de controle van gasinstallaties) dat aan de Brusselse gebruikers wordt toegekend, relatief laag is (104 premies in 2019).

'BRUGEL is van mening dat het mechanisme om de meest kwetsbare gebruikers te ondersteunen nog relatief onbekend is', benadrukt Farid Fodil-Pacha. 'In onze adviezen hebben we in het bijzonder aan de Regering, Leefmilieu Brussel en SIBELGA aanbevolen om de communicatie over het bestaan van dit ondersteuningsmechanisme de komende maanden te intensiveren. Wij hebben hen ook voorgesteld om te overleggen met de instellingen (gemeenten, OCMW's, vzw's, ...) die de communicatie zouden kunnen optimaliseren, gezien hun nauwe samenwerking met de doelgroep van deze premie.'

Elektriciteitsnet

Het elektriciteitsnet is ook voldoende groot om in de huidige behoeften van de Brusselaars te voorzien. BRUGEL is zich er echter goed van bewust dat de klimaatdoelstellingen van het Gewest, die met name tot uiting komen in de maatregelen die in het Energie-Klimaatplan 2030 zijn aangenomen, aanleiding zullen geven tot een toenemende elektrificatie van de behoeften.

'Daarom vinden wij het nodig om vanaf nu maatregelen in te voeren om te anticiperen op de toenemende elektrificatie van de samenleving', zegt Farid Fodil-Pacha. 'BRUGEL heeft SIBELGA daarom gevraagd om instrumenten in te voeren waarmee

de verbruiksbehoeften (vooral met betrekking tot nieuwe toepassingen) beter kunnen worden ingeschat of de geleidelijke 'verslimming' van het net kan worden geactiveerd.'

Infrastructuren voor alternatieve brandstoffen

Wat de infrastructuren voor alternatieve brandstoffen betreft, werd de ontwikkeling van stations op samengeperst aardgas (CNG) voortgezet in 2020. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beschikt momenteel over 5 CNG-stations. Een ervan, dat in december 2019 werd ingehuldigd, is bovendien het eerste BIO-CNG-station van België.

Openbare dienstopdrachten van SIBELGA

Net als elk jaar heeft BRUGEL aan de Regering haar adviezen meegedeeld met betrekking tot de openbare dienstopdrachten van SIBELGA (programma voor het jaar 2021 en uitvoeringsverslag voor het jaar 2019). Deze adviezen analyseren onder meer de activiteit met betrekking tot het beheer van de verlichting op de gemeentewegen door SIBELGA.

'In 2020 hebben we een meer diepgaande analyse uitgevoerd door na te gaan of de investeringscriteria, die een rechtstreekse invloed hebben op de financiële tenlasteneming van de kosten van de vernieuwingswerken van de openbare verlichtingsinfrastructuur, correct werden nageleefd', legt Farid Fodil-Pacha uit.

SIBELGA voorziet in 2021 in een algemene uitrol van op afstand bediende ledverlichtingssystemen (project Intelligent Street Lighting - ISL). De ontwikkeling van deze technologieën zal SIBELGA in staat stellen om de algemene energie-efficiëntie van haar verlichtingspark te verbeteren en de kwaliteit van de dienstverlening aan de Brusselaars te verhogen. Deze projecten leiden echter tot een verhoging van het totale programmabudget voor deze openbare dienstopdracht.

'In onze adviezen hebben we aangegeven dat het goed zou zijn dat de overheid nadenkt over de evolutie van de organisatie van het beheer van de openbare verlichting in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest', benadrukt Farid Fodil-Pacha. 'Om de tenlasteneming van de kosten via de facturen van de Brusselse consumenten te verminderen, beveelt BRUGEL in het bijzonder een gecentraliseerd beheer van de verlichting op de gemeentelijke en gewestwegen aan, evenals de invoering van een gediversifieerde financiering voor deze openbare dienstopdracht. Rekening houdend met het belang van deze openbare dienstopdracht stelt de regulator ook voor dat dit het voorwerp uitmaakt van een echt investerings- en exploitatieplan.'

TOEZICHT OP DE MARKT VAN DE LEVERING VAN GAS EN ELEKTRICITEIT

Binnen BRUGEL wordt het markttoezicht op verschillende niveaus uitgeoefend.

- De dienst Markt en Netten controleert of de netten aan de marktvereisten voldoen.
- Hij volgt ook de evolutie van de regels voor gegevensuitwisseling binnen de markt op. In 2020 had deze opdracht vooral betrekking op de opvolging van het project van ATRIAS.
- BRUGEL is tot slot de enige instantie die vergunningen voor de elektriciteits- en gasmarkt kan afleveren of intrekken. In dat verband heeft de regulator begin 2020 een initiatiefadvies opgesteld om de vergunningsregeling in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te hervormen. Dit advies werd aan een openbare raadpleging onderworpen en het definitieve advies waarin rekening wordt gehouden met de feedback van de verschillende actoren, werd in december 2020 goedgekeurd. De nieuwe regeling zal worden voorgesteld om in 2021 in het wettelijke kader te worden opgenomen.

Nieuwe vergunningen in 2020

In 2020 heeft BRUGEL een bijkomende gasvergunning en drie elektriciteitsvergunningen toegekend, wat het aantal vergunninghouders in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 38 brengt. Slechts 27 elektriciteitsleveranciers en 22 gasleveranciers zijn echter effectief actief in het professionele segment en slechts 6 in het huishoudelijke segment. Tot slot heeft BRUGEL een vergunning ingetrokken naar aanleiding van de afstand van levering van gas en elektriciteit door een leverancier die enkel actief was in het professionele segment.

Dossier ATRIAS

In 2020 is de laatste rechte lijn van de testfase van het platform ATRIAS ingegaan, met onder meer de implementatie van de integratietests van de toepassingen van DNB-ATRIAS en die van de leveranciers. De resultaten waren bemoedigend, maar verre van positief wat betreft de garanties voor succes van het platform. ATRIAS behoudt 1 september 2021 als lanceringsdatum. BRUGEL volgt de ontwikkeling van de tests en de situatie van de kleine leveranciers die niet deelnemen aan de ontwikkeling van het platform op de voet.

Verbruiksdaling

De daling van het verbruik als gevolg van de terugval van de economische activiteit tijdens de COVID-crisis heeft geleid tot een afname van de omzet. De risico's die verbonden zijn aan de onverkochte volumes en de niet-betaling van facturen zijn hierdoor toegenomen.

FLEXIBILITEITSPRODUCTEN VAN ELIA

Bij gebrek aan verbonden meters had de flexibiliteitsmarkt in 2020 enkel betrekking op de klanten die op de middenspanning zijn aangesloten. In dat verband heeft SYNERGRID verschillende wettelijke documenten ter goedkeuring aan de regulatoren voorgelegd (de technische voorschriften en het modelcontract DNB-FSP). In 2020 werden de regels voor de energieoverdracht door de CREG gewijzigd na overleg met de Gewesten (waarbij BRUGEL het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vertegenwoordigt). Deze wijzigingen waren bedoeld om de pass-throughcontracten op te nemen die in de vorige regels werden uitgesloten. De op initiatief van ELIA aangevatte werken (openbare raadpleging, presentatievergaderingen, enz.) werden uitgevoerd om de regels voor de energieoverdracht uit te breiden naar de day-ahead- en intradaymarkten die gepland zijn voor het derde kwartaal van 2021.

Beheer van de meetgegevens van de flexibiliteit

Het SYNERGRID-platform voor gegevensuitwisseling, Flexhub genaamd, is meetgegevens blijven beheren in perfecte samenwerking tussen ELIA en de DNB. BRUGEL beschikt nog niet over voldoende gegevens voor het jaar 2020 over de klanten (gecertificeerd of geactiveerd in het kader van de flexibiliteitsproducten van ELIA). Om te anticiperen op de regelgevende en tariefhervormingen die moeten worden doorgevoerd om de toegang tot de flexibiliteitsmarkt voor alle netgebruikers mogelijk

te maken, hebben de regulatoren (die in FORBEG zijn verenigd) aan de DNB die lid zijn van SYNERGRID gevraagd om hun visie te geven over hun rol in het kader van het beheer van de meetgegevens voor de klanten die op de laagspanning zijn aangesloten.

WATERSECTOR

In 2018 heeft het Brusselse parlement aan BRUGEL verschillende opdrachten toevertrouwd met betrekking tot de watersector: controle van de waterprijs, sectorale expertise, goedkeuring van de algemene verkoopvoorwaarden van Vivaqua en uitvoering van een audit over de werking van de sector.

Om de auditopdracht uit te voeren, ging BRUGEL in twee fasen te werk: de uitvoering van een algemene audit in 2019 en de uitvoering van meer specifieke audits in 2020. De diensten van BRUGEL hebben zodoende gekozen voor twee specifieke audits met betrekking tot het assetmanagementbeleid van de operatoren en de kwaliteit van de dienstverlening aan de gebruiker. Deze twee audits maken het mogelijk om de huidige situatie van de sector te onderzoeken, evenals de afwijkingen ten opzichte van de goede praktijken afkomstig van een benchmark en de acties die moeten worden ondernomen om deze afwijkingen te verminderen. De audit over de kwaliteit van de dienstverlening is begin 2021 afgerond.

Beleid van de wateroperatoren op het vlak van assetmanagement

In 2020 heeft de audit van BRUGEL het mogelijk gemaakt om een nauwkeurige stand van zaken van het assetmanagementbeleid van de operatoren op te maken.

Wat VIVAQUA betreft

Uit de audit is gebleken dat er nog geen volledige vertaling was van de bedrijfsstrategie (Vivanext) op het gebied van assetmanagement. Deze studie heeft het onder meer mogelijk gemaakt om de kloof aan te tonen die bestond tussen de vastgelegde doelstellingen en de middelen die werden ingezet om deze te bereiken. Daarnaast is uit de studie ook gebleken dat bepaalde informatie met betrekking tot de aan- en afvoernetten onvolledig was.

'De audit heeft echter ook de nadruk gelegd op enkele positieve punten, zoals de recente oprichting van de cel Asset Management en de afbakening van de reikwijdte van haar activiteiten. Deze cel werd opgericht om een groot aantal verbeteringsacties uit te voeren, waaronder

de bepaling van het algemene risicokader om prioriteit te geven aan de te onderhouden/te vervangen infrastructuur', verduidelijkt Farid Fodil-Pacha.

Wat de BMWB betreft

Wat de zuiveringsinstallatie betreft, wordt het activabeheer verbeterd als gevolg van de invoering van het nieuwe onderhoudssysteem. Uit de controle bleek echter dat er geen structureel onderhoudsprogramma voor de collectoren bestaat en dat er te weinig personeel is om deze collectoren te inspecteren en te onderhouden. Voorts bevat het beheerscontract weliswaar elementen die richting geven aan het beleid van SBGE inzake het beheer van activa, maar een strategie voor het beheer van activa als zodanig is momenteel niet geformaliseerd.

Uit de audit zijn ook enkele gunstige acties van de operator naar voren gekomen, zoals het project betreffende de controle van de collectoren en het topografische onderzoek dat twee jaar geleden werd aangevat en op basis waarvan het mogelijk zal zijn om de informatie te verkrijgen die momenteel ontbreekt.

De volgende fasen van de audit

BRUGEL is van plan om de resultaten van deze audit en de ter beschikking gestelde middelen (indicatoren) te gebruiken om de uitvoering van haar expertise- en adviesopdracht over de werking van de sector te sturen. BRUGEL beoogt een permanent verbeteringstraject naar uitmuntendheid in de sector, waarbij een pragmatische benadering wordt vooropgesteld en zowel bij BRUGEL als bij de operatoren de middelen worden geoptimaliseerd.

